

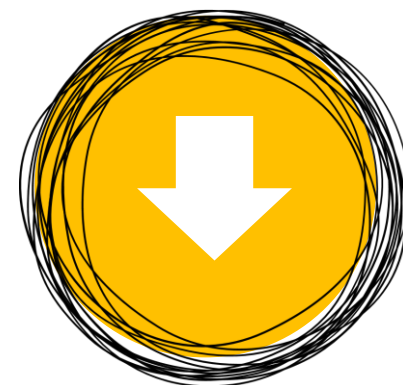
אשראי- מגמות וסיכונים בסביבה משתנה

המפקחת על הבנקים, ד"ר חדוה בר

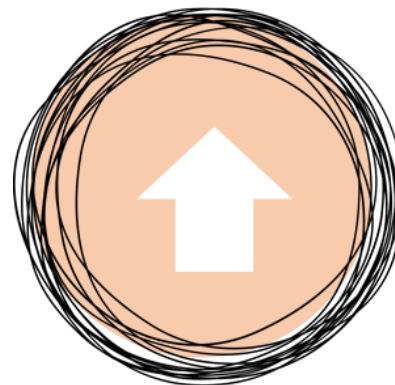
כנס הפיקוח על הבנקים, 12 מרץ 2018

בשנים האחרונות הפיקוח על הבנקים פעל ופועל בתחום האשראי ל:

צמצום סיכונים
וניהולם

שיפור
הוגנות

הגברת
תחרות

תמיכה
בצמיחת המשק

אשראי הוא נושא מורכב שדורש איזונים

- ומצד שני יש להיזהר
מיצירת בועת אשראי

- מצד אחד רוצים לעודד
תחרות על אשראי

אשראי הוא נושא מורכב שדורש איזונים

- מצד אחד רוצים שהאשראי יעודד צמיחה ויאפשר למשקי בית לרכוש דירה
- ומנגד רוצים להימנע מאשראי מסוכן ללקוח ולבנק

אשראי הוא נושא מורכב שדורש איזונים

- מצד אחד יש אחריות ללקוח לקחת הלוואות בהיקף שיוכל להחזיר
- מצד שני יש ציפיה ממלווים לתת "אשראי אחראי"

אשראי הוא נושא מורכב שדורש איזונים

- מצד אחד נדרש לעודד נורמה שהלוואות צריך להחזיר
- מצד שני רוצים להקפיד על הוגנות בגביית חובות

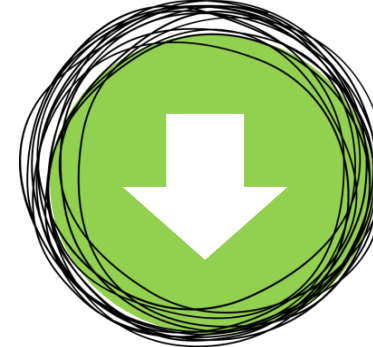
ככלל הסיכון בתיק האשראי של הבנקים ירד בשנים האחרונות

לווים גדולים וריכוזיות:

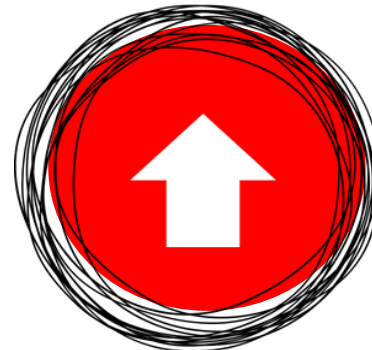
הפקת לקחים

משכנתאות:

רגולציה מחמירה

משקי בית- אשראי צרכני:

היצע, שינוי טעמים

המיקוד הפיקוחי כיום הוא במשקי הבית:

בזוית הצרכן והבנק

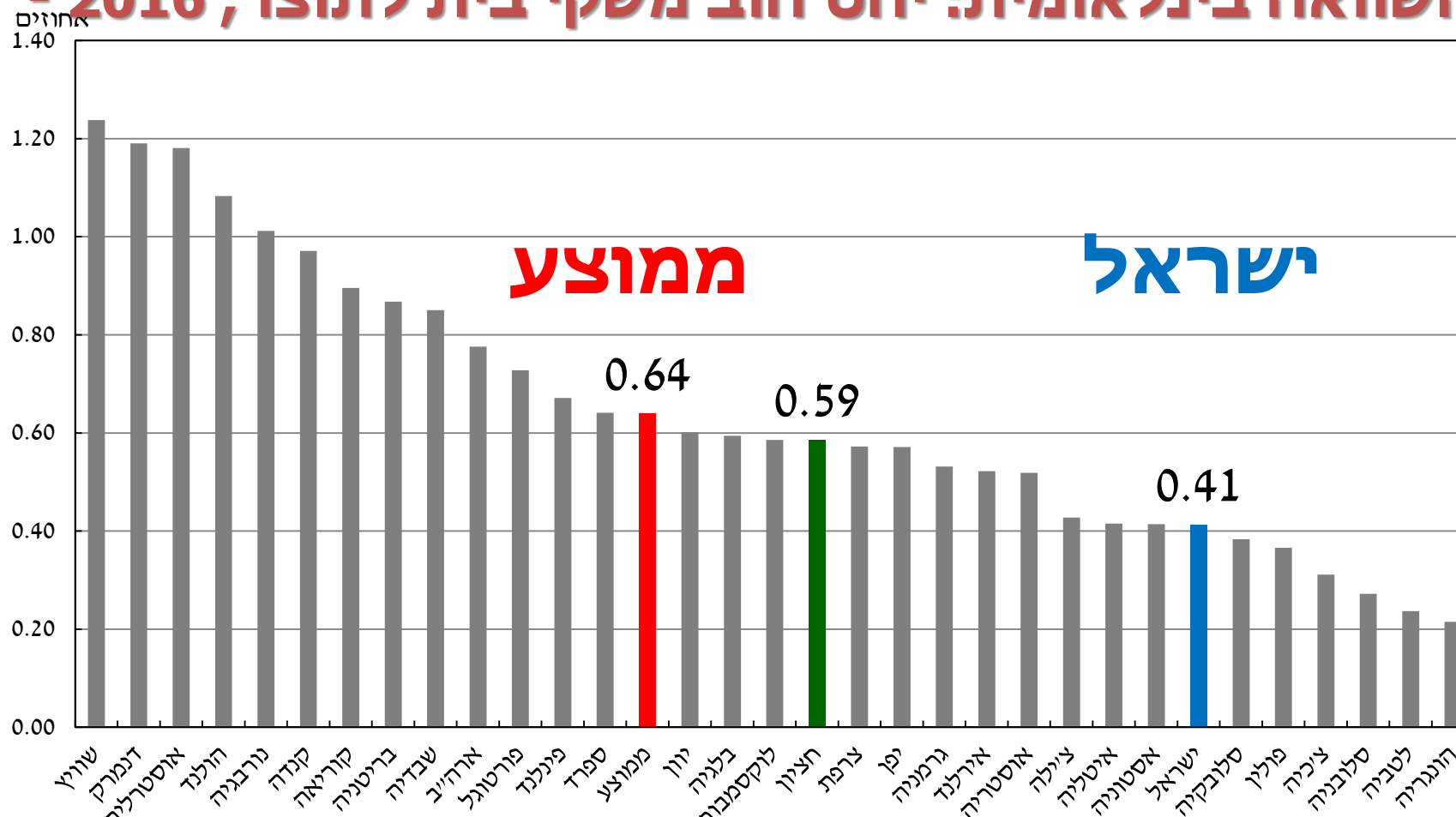

- ✓ זיהוי סיכונים
- ✓ ניהול הסיכונים
- ✓ התאמת רגולציה
- ✓ אכיפת הדרישות

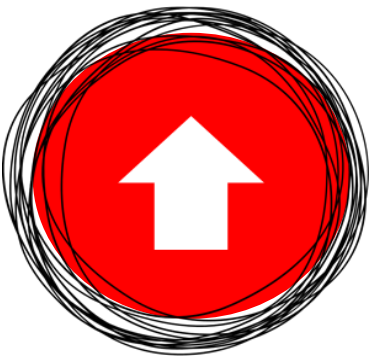
לצד הגברת תחרות בתחום משקי הבית ועסקים קטנים

האשראי למשקי בית: המינוף בישראל לא גבוה בממוצע (בנתיים...)

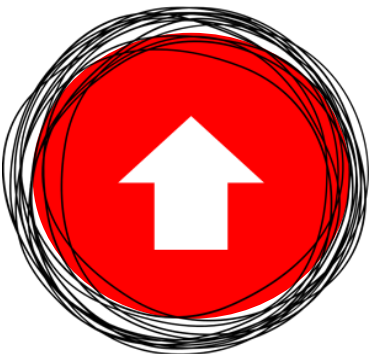
השוואה בינלאומית: יחס חוב משקי בית לתוצר, 2016¹

(1) הנתונים עבור שווייץ, אוסטרליה, ארצות הברית, קנדה, יפן והונגריה נכונים לשנת 2015.
המקור: ישראל - עיבודי בנק ישראל; המדינות הזרות - OECD.

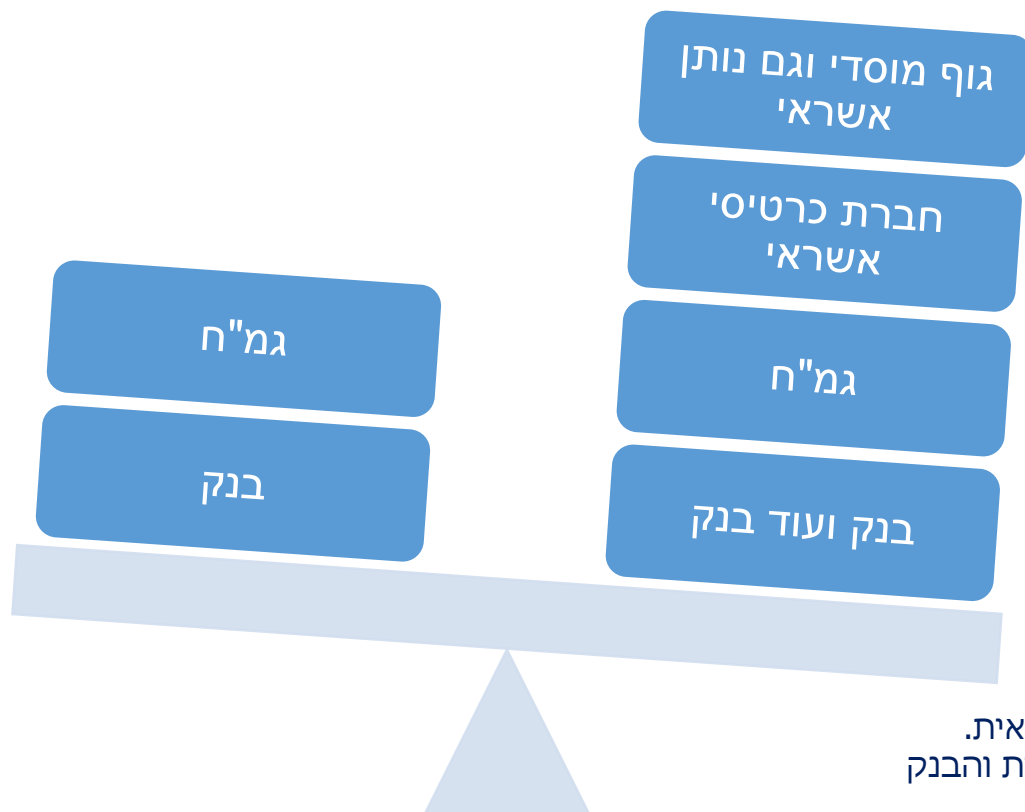
עם זאת למרות שבמקרו רמת האשראי למשקי בית
סבירה,
יש לא מעט אנשים, בעלי הכנסות נמוכות,
שמסתבכים במינוף יתר

משקי בית כיום לוקחים הלוואות ממספר גופים פיננסיים ומגדילים מינוף וסיכון

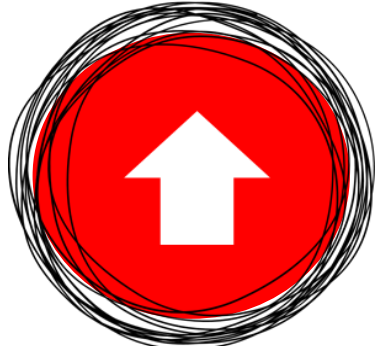
בעבר

היום

- ככלל, לווים הנוטלים הלוואות מכמה גופים, הם:**
- בעלי נטל חוב גבוה יותר
 - וסיכון גבוה משמעותית לכשל (פי 3 ויותר)*

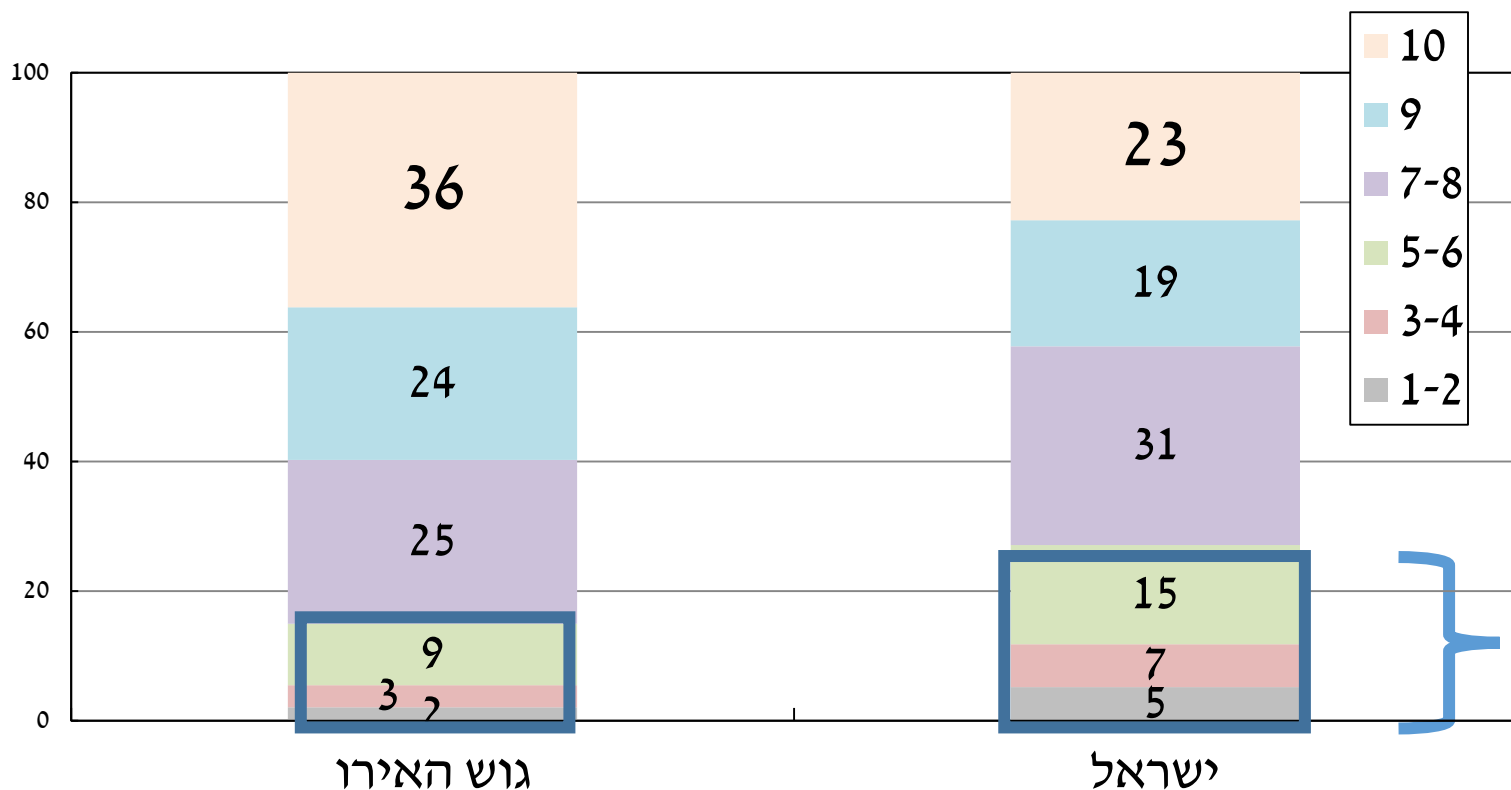
מקור: סקר הוצאות המשפחה של הלמ"ס ומידע של הפיקוח מהמערכת הבנקאית.
* השוואה בין לקוחות הבנק שמעבירים משכורת ללווים שאינם מעבירים משכורת והבנק הוא המלווה השני

אחוזים

קיים ריכוז חוב גבוה יחסית בעשירונים נמוכים: עשירונים 1-6 בישראל נוטלים פי 2 חוב מאירופה

התפלגות החוב בין עשירוני ההכנסה, ישראל ומדינות גוש האירו

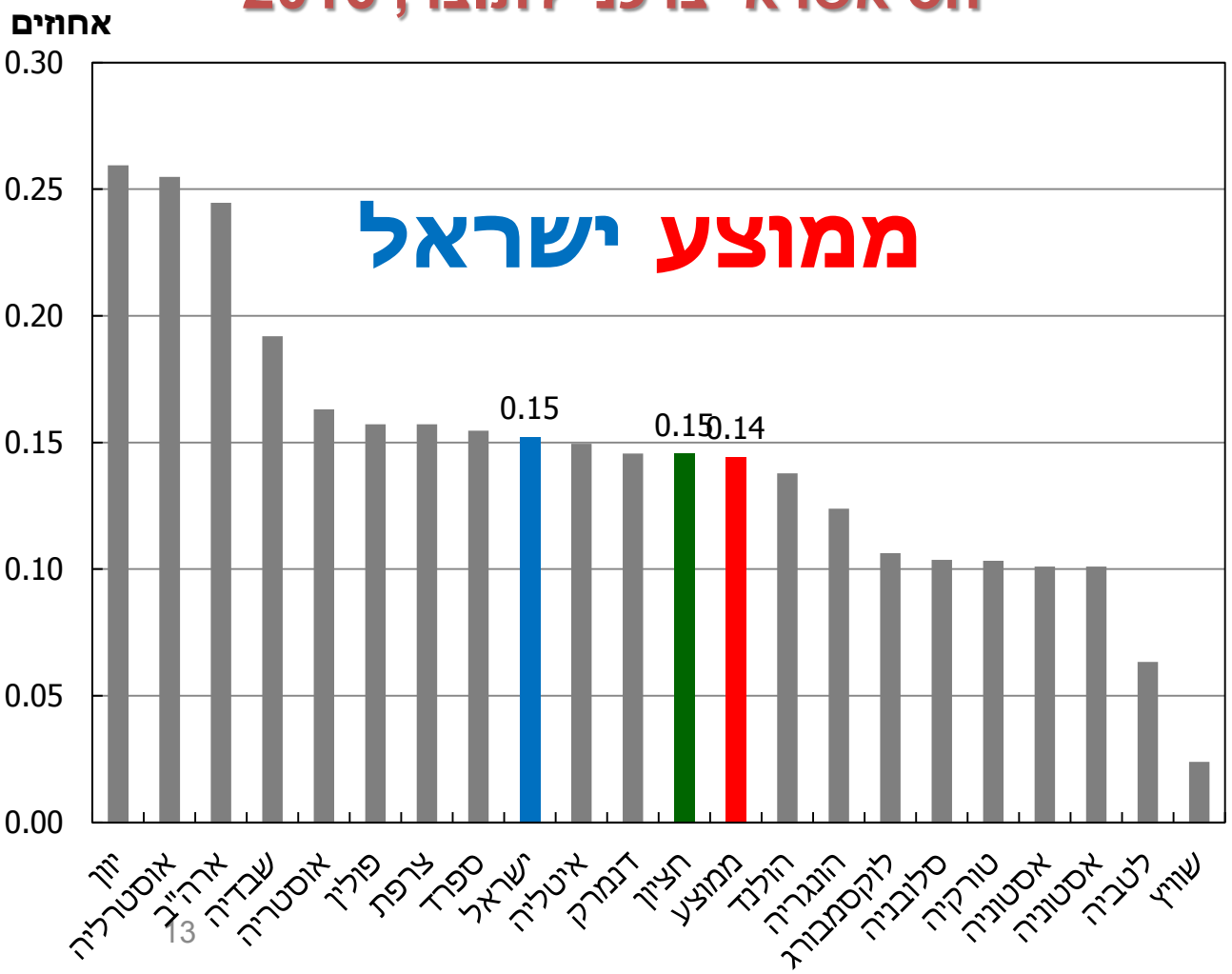
**27% מהחוב בישראל לעומת
14% מהחוב באירופה**

אין הדרת אשראי, אבל המצב מצביע על סיכון

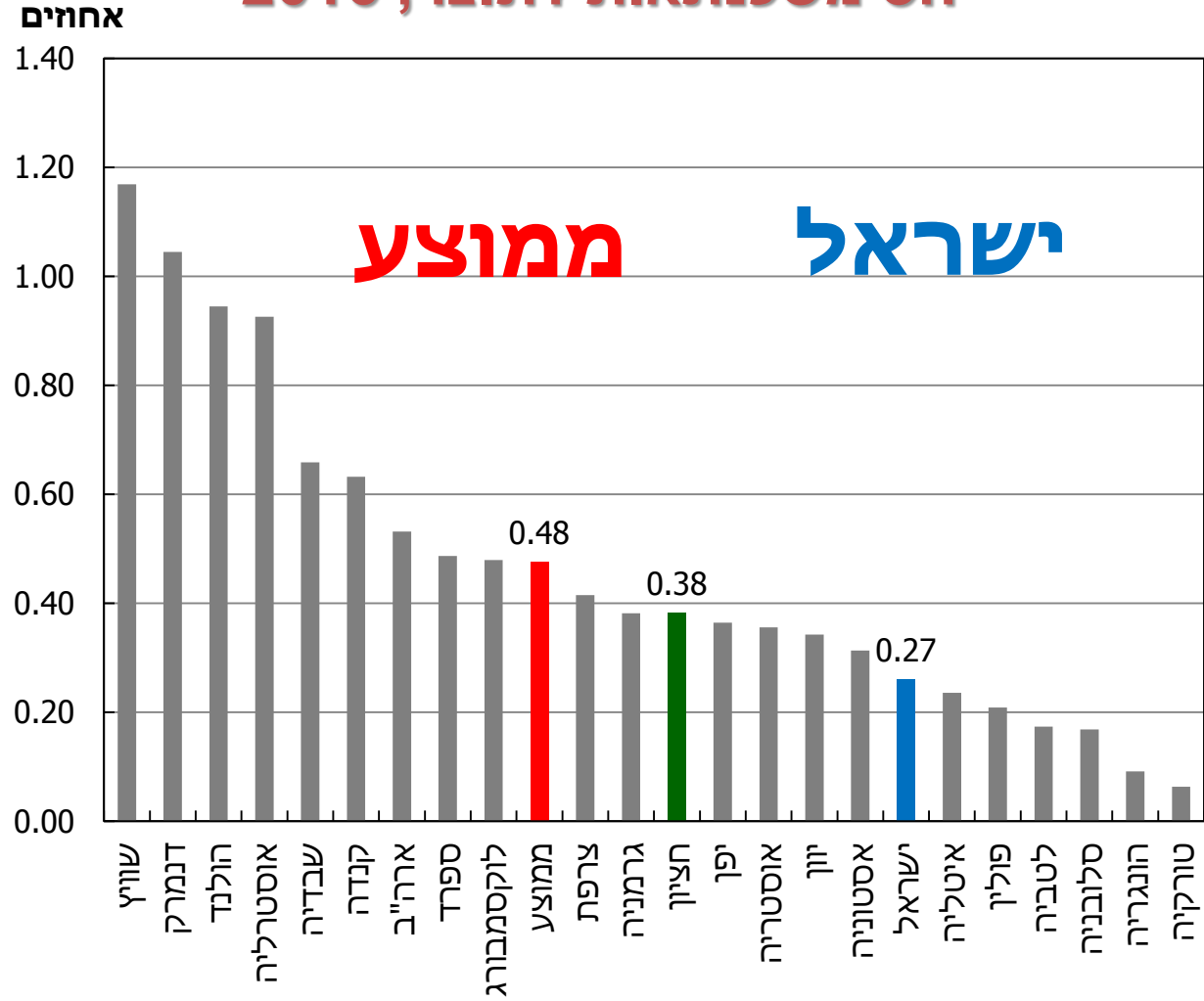

קיימת תחלופה מסוימת בישראל בין אשראי צרכני למשכנתאות

יחס אשראי צרכני לתוצר, 2016

יחס משכנתאות לתוצר, 2016

פעולות מרכזיות שבצענו ובתהליך לצמצום סיכונים באשראי למשקי בית

1. החמרנו את הדרישות מהבנקים בשיווק אשראי צרכני
2. דרשנו לחזק בחינת צורכי לקוח ויכולת החזר
3. דרשנו מהבנקים להחזיק כרית הפרשות ייעודית
4. דרשנו להגביר הוגנות בהליכי גביית חובות
5. ערכנו ועורכים ביקורות ייעודיות בשטח בנושא זה
6. בנק ישראל מקים מאגר נתוני אשראי: יעלה ב- 2019
7. פיקוח על גופים חוץ-בנקאיים ע"י רשות שוק ההון: בתהליך

מכאן לאן ?

שני צעדים רגולטוריים חדשים...

הקלה בדרישות ההון במשכנתאות: כדי לאזן בין אשראי צרכני למשכנתאות ולהקל על רוכשי דירה למגורים

- **נקל בדרישת ההון, המוטלת על הבנק בהעמדת משכנתא בגובה 60% עד 75% משווי הנכס:**

בקרב הלוואה בשיעור מימון הגבוה מ- 60% תשוקלל לצורכי הון ב- 60% נכסי סיכון, לעומת 75% כיום

רקע לשינוי: משקי בית נטלו הלוואות צרכניות למימון חלק מרכישת הדירה

מביקורות חדשות שערכנו נראה שיש לווים שמימנו חלק מההון העצמי הנדרש באמצעות אשראי צרכני מגורם פיננסי אחר.

אשראי צרכני יקר יותר ממשכנתא ופחות מתאים.

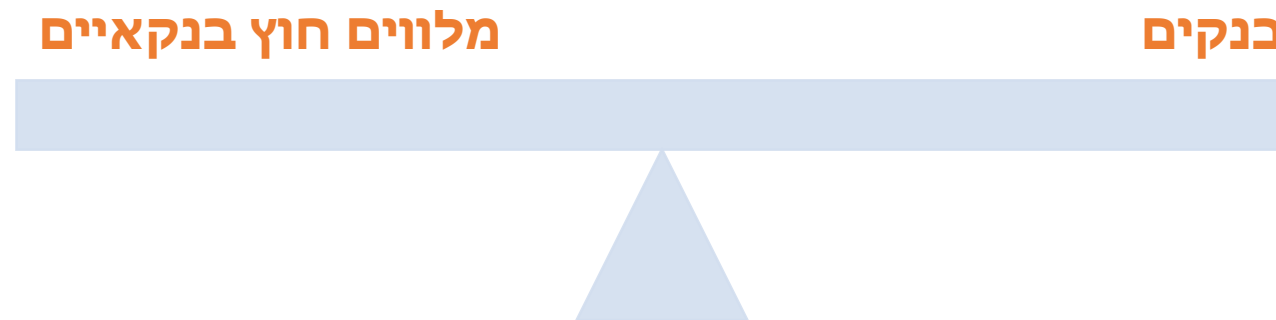
תוצאות צפויות של הקלת דרישת ההון במשכנתאות

- **תקטין הון עצמי נדרש בפועל לחלק מרוכשי דירה למגורים**
- **תאזן בין משכנתאות לאשראי צרכני: תאפשר ללקוחות שנוטלים אשראי צרכני כהלוואה משלימה לדיור ליטול אותו כמשכנתא, יותר זולה ויותר מתאימה לדיור**

צעד 2: ניצור אחדות ברגולציה צרכנית על נותני אשראי במשק- בנקאיים וחוץ בנקאיים

החלטנו, הפיקוח על הבנקים ורשות שוק ההון, לקבוע סטנדרט רגולטורי משותף בנושא אשראי קמעונאי, על היבטיו הצרכניים (הוגנות, בחינת צורכי הלקוח וכו)

כיום נדרשת מידתיות וראיה כוללת על ידי כל הגורמים העוסקים באשראי הצרכני, בפרט בדגש על משקי בית בעלי הכנסה נמוכה

מלווים \ רגולטורים \ משקי בית \ בתי משפט

לסיכום: אשראי הוא נושא מורכב שדורש איזונים

אשראי זה כמו מלח באוכל: יותר מידי זה לא בריא

